

מאוצרות הפרשה

וחצי, השוה מנין ערי מקלט שלהם, משום שבגלעד נפישו רוצחים".
 ותמה רבי דוד סגל זצ"ל (הט"ז), בספרו 'דברי דוד': הלא ענין ערי
 מקלט הוא מנוס לרוצח בשוגג, ומכיון שבגלעד היו רוצחים במזיד -
 מה הועילו הכתובים בתקנתם? אך הנה נחלקו התנאים (מכות י"א) ברוצח
 בשגגה שנמצא מחוץ לעיר מקלט, "רבי יוסי הגלילי אומר מצוה ביד
 גואל הדם [להורגו] ורשות ביד כל אדם, רבי עקיבא אומר רשות ביד
 גואל הדם וכל אדם חייבין עליו" כלומר אסורים מלהורגו.

מעתה מובן ההשוואה היטב: לשיטת רבי יוסי הגלילי יש לחשוש
 שהואיל ומצויים בגלעד רוצחים במזיד, לא יהססו הללו להרוג את
 הרוצח בשוגג שלא היה סיפק בידו להגיע לעיר מקלט, ולכן רבו ערי
 המקלט בגלעד - כדי שהרוצח בשוגג יגיע במהרה לשם. ואף לשיטת
 רבי עקיבא יש לחשוש שהואיל ומצויים שם רוצחים במזיד לא יימנע
 ולא יתבייש גואל הדם מלהרוג את הרוצח בשוגג, מה שאין כן במקום

שאין כל כך הרבה רוצחים במזיד יתבייש גואל הדם להורגו. (יעלת חן, ע"ט)
לטוב בעיניהם תהינה לנשים (לו, ו) מסופר על הרב נחום
 דיאמנט שליט"א שדיבר בכנס לבנות רווקות מבוגרות, ובפתח ההרצאה
 הוא הציג שאלה: כאשר אתן באות לפגישה מה אתן מחפשות? ומיד כל
 המאמתיים בנות שהיו שם ענו כמו במקלה "שיהיה מתאים לי". הווי
 אומר שכל אחת מחפשת את טובתה האישית בלבד, והראיה, שאף
 אחת לא ענתה שאני אהיה מתאימה לו. ואם כך מה תענו על השאלה
 הבאה: בשעה טובה ומוצלחת התחתנתם והנה את מגלה אחרי החתונה
 שבעלך סובל מאויר יתר על הפנים ואינו מסוגל לישון עם מאוורר או
 מזגן, ואילו את בדיוק להיכך איך מסוגלת לישון בלי מזוג טוב. מה
 תעשו?! תשנו בשני חדרים?! תתגרשו?! שאלה לדיון.

אחת ענתה "שיישן עם שמיכה על הראש ולא ירגיש את האויר על
 הראש". אך הרב ענה לה באותו ראש: לישון בקיץ עם שמיכה על
 הראש?! את ממש נאצית. וכך עוד כמה ניסו לתרץ תירוצים
 אגואיסטים. ומה היא באמת התשובה? שתי גמרות! גמרא אחת
 (סנהדרין י"ז) אומרת: כאשר היתה אהבה בינינו יכולנו לישון על חוד של
 סייף (חוד החרב), וכאשר שנאה היתה בינינו מיטה בת שישים אמה לא
 מספיקה לנו. ואם תשאלו איך זה עובד עם המציאות. התשובה אכן
 נמצאת בגמרא נוספת. הגמרא (סנהדרין כ) אומרת שבדורו של רבי יהודה
 בר עילאי ישנו שישה בטלית אחת, ומסביר ר' חיים שמואלביץ זצ"ל
 שכאשר כל אחד דואג לעצמו ומושך אליו את הטלית, התוצאה תהיה
 שהטלית תקרע. אבל כשכל אחד דואג לכסות את השני והשני מכסה
 את השלישי וכן הלאה, התוצאה תהיה שכולם יהיו מכוסים... ומסופר
 על הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל שהתארח פעם בשבת בחו"ל, והאוכל
 שם כמובן היה כשר למהדרין, אבל הרב בשל חומרותיו הרבות אכל רק
 הלה. וכשנשאל הרב "מה עם עונג שבת"? אמר להם הרב: "אין לכם
 מושג איזה תענוג יש לי שאני שומר על החומרות שאני נוהג בהם". ואף
 כאן אם כל אחד מבני הזוג ידאג לשני, אז הוא יצליח לישון מהנחת
 הוויתר, ונמצא שכך פותרים את בעיית המיזוג של בני הזוג.

איש כי ידור נדר לה' (ל, ג)

כבר בילדותו ניכרו ברבי יעקב משולם אורנשטיין (בעל "ישועות יעקב")
 כישרונות נדירים, וכשהגיע לגיל שתים עשרה, נתנו בו עיניהם כמה
 מעשירי העיר לקחתו כחתן. פעם אחת שלח אחד מעשירי העיר את
 אחד הלמדנים הגדולים, כדי שיעמוד על טיבו של הילד, האם באמת
 עילוי נפלא הוא. כאשר נפגשו הושיט הילד את ידו באמירת 'שלום
 עליכם' כנהוג. "האם תוכל לומר לי" - שאל הבוחן - "פלפול על אמירת
 'שלום עליכם'? "ודאי" - ענה הילד - "אשאל אותך שאלה: מדוע,
 כאשר שני אנשים נפגשים אומר הראשון: 'שלום עליכם', ואילו השני
 משיב 'עליכם השלום'? "תירץ הילד: "בגמ' נדרים (דף י), אמרו חז"ל
 כי אדם הנודר נדר, אל יאמר: "לה' נדר", אלא יאמר "נדר לה'", מפני
 שחוששים שמא ימות באמצע דיבורו ויוציא שם שמים לבטלה.
 "שלום" - המשיך הילד - הוא אחד משמותיו של הקב"ה, א"כ,
 לכאורה, מאותו טעם היה צריך לומר תמיד: "עליכם השלום", כדי
 שאם חלילה ימות באמצע דיבורו, לא יוציא שם שמים לשווא, אולם
 כבר נאמר: "המקדים שלום לחברו מאריכין לו ימיו ושנותיו!" מפני כך
 הראשון יכול לומר: "שלום עליכם", כי אין חשש שימות באמצע
 דיבורו, שהרי הקדים שלום לחברו ויארכו את ימיו, אולם השני עונה:
 "עליכם שלום" (וקראת לשבת עונג).

ואלה שמות האנשים למטה יהודה כלב בן יפונה ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיהוד למטה בנימין אלידד בן כסלון ולמטה בני דן נשיא (לז, יט-כב)

בשמות נשיאי השבטים הנאמרים כאן, יש שני דברים הנצרכים ביאור:
 א. מדוע לא נכתבו הנשיאים בסדר מסויים - כסדר תולדותם, או
 כסדר חנייתם? ב. מדוע בשלושת הנשיאים שנכתבו ראשונים -
 יהודה, שמעון ובנימין, לא נאמר אצלם התואר "נשיא", ואילו אצל
 שאר הנשיאים שנאמרו לאחר מכן - נכתב "ולמטה בני דן נשיא בוקי
 בן גללי", וכן כולם?

אך הנה ידוע (פסחים י"ב: ועוד) שארץ ישראל נחלקה לשלוש ארצות:
 יהודה, גליל ועבר הירדן. והנה, מצינו בגמ' (נדרים מ"ז.) שאנשי הגליל
 היו קנטרנים וכעסנים והיו נודרים הנאה זה מזה, ולכן אבותיהם היו
 נותנים את נכסיהם לנשיא, כדי שאם בניהם ידרו הנאה זה מזה לא
 יועיל להם, שכן הכל שייך לנשיא.

ומאחר והפסוקים כאן מדברים רק על הארצות שבתוך ארץ ישראל -
 יהודה וגליל [ולא על עבר הירדן], והרי בחבל יהודה נחלו השבטים
 יהודה, שמעון ובנימין, לכן אצלם לא נאמר "נשיא", שכן אדמות
 הנחלה לא היו שייכות לנשיאים, אלא לכלל התושבים. אך שאר
 השבטים - שנחלו בגליל, אצלם נאמר "נשיא", הואיל והאדמות היו
 שייכות לנשיאים עצמם. (מתוקים מדבש, הובא בעלון קבלת שבת.)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהינה (לה, יד)

ביאר רש"י: "אע"פ שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים

איך מתגברים על הכעס?

ויקצף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה. ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה (ל"א, י"ד – ט"ו) לכאורה יש להבין מדוע המילים 'ויאמר אליהם משה' – פותחות פסוק חדש בתורה? כלום לא היה מתאים יותר לכתוב זאת בפסוק אחד, כמשפט אחד: "ויקצוף משה וכו', ויאמר החייתם כל נקבה"? ומדוע יש צורך לציין כי דבריו של משה הופנו אל אנשי החיל, הלא מדובר בהמשך לפסוק הקודם המתייחס מפורשות לשרי האלפים והמאות?

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא: מעשה ביהודי יקר בשם רבי פנחס מהעיר סיטרי, אשר היה בר אוריין ומדקדק במעשיו. הוא אף זכה לשני שולחנות, תורה וגדולה גם יחד, כאשר מטובו הוא מרעיף על כל עניי העיר במאור פנים וביד רחבה. גם בנים וחתנים תלמידי חכמים היו לו לרבי פנחס, ובכל זאת, הוא לא היה שבע רצון... משום שמידה אחת שבלטה בנפשו העיבה על הצלחתו וגרמה לו לעגמות נפש מרובה: מידת הכעס... במשך שנים עמל רבי פנחס לתקן את מידת הכעס ולמגרה, אך נראה היה כי כל מאמציו לא נשאו פרי. המידה הקשה הזו ליוותה אותו מילדותו, והוא ממש לא הצליח להשתחרר ממנה. לפיכך, באחד הימים, כאשר הגיע אל העיר סיטרי אחד מאדמורי צ'רנוביל לשבות בה לרגל שמחה משפחתית – החליט רבי פנחס להכנס אל הקודש פנימה, ולבקש עצה וברכה בכדי להנצל ממידת הכעס המגונה המעיבה על כל הצלחתו. וממחשבה למעשה... רבי פנחס נכנס אל חדרו של הצדיק, הושיט לו קוויטל ופדיון נפש, ובדמעות שליש סיפר דברים כהוייתם. הוא סיפר על הצלחתו הרוחנית והחומרית, הוא נתן תודה על רוב הטוב שהשפיע עליו הקדוש ברוך הוא, אולם בבד בבד התאונן על המידה הקשה שאינו מצליח לשלוט בה. לשמע דבריו, התרגש הצדיק עד מאד. "ראה נא ריבונו של עולם את בניך! על מה הם באים לבקש! לא על פרנסה, לא על בריאות, אלא על מידה קשה שהם מבקשים לעקור מליבם!". לאחר מכן, בירך הצדיק את רבי פנחס בחום, והוסיף: "ראה נא, רבי פנחס, הלא כבר לימדונו רבותינו, כי כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה! נמצא אפוא, שכאשר אתה כועס – הינך מכתים את הבגדים בהם אתה לבוש בבגדים של עבודה זרה, ואם כן, כיצד ניתן לאחר מכן לעמוד לפני המלך ולהתפלל באותם בגדים צואים?". רבי פנחס התמוגג בדמעות לשמע הדברים. "רבי, הלא זו בדיוק הבעיה! אני לא מצליח להתגבר!", הוא ייבב, והצדיק המשיך: "לאמיתו של דבר, העצה פשוטה מאד... גש אל החייט, ובקש ממנו כי יתפור בעבורך בגדים מיוחדים, בגדי כעס. קנה לך אף נעליים מתאימות שתשמשנה לזמני הכעס, ואפילו כובע מיוחד לחבוש אותו על ראשך. מכאן ואילך, כל אימת שתתעורר בך מידת הכעס – בקש מבני ביתך כי יביאו לך את בגדי הכעס, ואז, תוכל לדעת כי לא הכתמת בכתמי עבודה זרה את הבגדים בהם הינך עומד לפני קונך! "אולם בכך אין די... אם ברצונך להתגבר על מידת הכעס, פזר את הבגדים בכל רחבי הבית, וכאשר הינך שולח את בני ביתך לקבצם – צוה עליהם לעשות זאת במתינות ולא במרוצה... כך, עד שיתקבצו כל הבגדים ואתה תפשוט את מחלצותיך ותלבש את בגדי הכעס – תמצא קרוב לודאי כי כבר התפוגג כעסך כלא היה!". ואכן, רבי פנחס עשה בדיוק כהוראותיו של הצדיק, ולמותר לציין כי הדברים פעלו את פעולתם... עד מהרה הפך ההרגל לטבע, ומידת הכעס שליוותה את רבי פנחס במשך שנים – נעלמה ואיננה! הרי לנו, כי הנסיון להלחם חזיתית במידת הכעס – ברוב המקרים לא יצלח. הדרך הנכונה הינה לדחות את הכעס מעט, ולהניח לו להתפוגג מאליו! ומכאן, מבאר בעל האזניים לתורה, תשובה לשאלתנו: שכן כאשר הרגיש משה רבינו שמץ של כעס בליבו, הוא לא מיהר לפנות אל אנשי החיל, אלא המתין זמן מה – עד ששכח כעסו, ורק אז פנה אליהם בדברים בלשון רכה! משום כך, הפסיקה התורה וכתבה את דבריו של משה בפסוק בפני עצמו, להורות כי הדברים לא נאמרו כהמשך וכתוצאה מאותו שמץ של כעס שבליבו של משה – אלא רק זמן מה לאחר מכן, בפני עצמם! (מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

קנה בקבוק יין אם צריך לשפוך את היין ולהטביל את הכלי

בשו"ת מהרי"ל דיסקין (קונטרס אחרון, אות קל"ו), כתב "ודע עוד דבקונה כלי עם משקה, אין צריך לשפוך המשקה ולהטבילה, דשב ואל תעשה הוי, ולא נקרא שימוש". ולפי זה הקונה בקבוק יין וכדומה, והבקבוק עדיין לא הוטבל אינו חייב לשפוך את היין ולהטביל את הבקבוק, אלא הוא יכול להשתמש בבקבוק עד שיגמר היין שבתוכו, ואז אם ירצה לשוב ולמלא את הבקבוק ביין או במשקה אחר יצטרך להטבילו לפני השימוש. הנה מצוי הרבה פעמים בקידוש או בהבדלה שנשאר יין בכוס ואינו רוצה לשתותו, ויש לדון אם מותר להחזיר את היין הזה לתוך הבקבוק. שהרי הבקבוק אינו טבול, אלא שכל זמן שהיין בתוכו, ההלכה היא שאינו חייב לשפוך את היין כדי להטבילו, וא"כ י"ל שכל ההתר הזה נאמר דווקא על היין שנמצא בבקבוק, אבל ברגע ששפך מעט יין מהבקבוק לתוך הכוס מעתה יהיה אסור לו להחזיר את מעט היין הזה לתוך הבקבוק. ונראה בפשיטות שמותר להחזיר את מעט היין שנשאר בכוס לתוך הבקבוק, שכיון שמחזיר לתוך הבקבוק את היין שהיה בתוכו, ולא נותן בו משקה חדש, ממילא נתינת היין הזה בתוך הבקבוק אינה מוגדרת כשימוש חדש בכלי, אלא כהמשך של השימוש הקודם. וממילא כמו שהשימוש הקודם לא מחייב טבילה, שאינו מחוייב לשפוך את היין כדי להטביל את הכלי, שמה שמשאיר את היין בכלי אינו מוגדר כשימוש בכלי שמחייב טבילה, כך אותו הדבר כשמחזיר את מעט היין שנשאר בכוס לתוך הבקבוק אינו מוגדר כשימוש חדש בכלי אלא כהמשך של המצב שהיה קודם, ואינו חייב בטבילה. (אלא שכאשר מחזיר את היין מהכוס לבקבוק יש לדקדק שהיין לא יהיה פגום שהרי כיון ששתה מהיין שבכוס הרי היין הנותר נפגם, ואם יחזיר את זה לתוך הבקבוק הרי זה יפגום את כל שאר היין שבבקבוק. אלא צריך לשפוך מעט יין מהבקבוק לתוך הכוס, ובזה הוא מתקן את היין שבכוס, ואח"כ יוכל להחזיר את הכל לתוך הבקבוק). ודינים אלו מצויים גם בקופסה של ריבה וכדומה, שכשהיא עשויה מזכוכית וטעונה טבילה, שאם לקח בכפית ריבה וכדומה, שכשהיא עשויה מזכוכית וטעונה טבילה, שאם לקח בכפית ריבה כדי למרוח על הלחם וכיוצא בזה, ובסוף נשאר לו מעט ריבה מותר לו להחזירה לתוך הקופסה אפילו שאיננה טבולה. (ה"ה ר' שלום בן ציון פלמן זצוק"ל, שלמים מציון)

חידה שבועית

איפה שיר מוכר לארון יש לו רק אלו אלו שנים?

תשובה לחידה פר"ש: "על פי הגורל תחלק נחלתו", ללמדנו שהגורל עצמו היה צוות ואומר "אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני". תשובה לחידה: מטוס.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת אליאב לנשואי הבן משפחת פויפר להולדת הבן משפחת פוזיילב להולדת הבת
משפחות יעקב כץ – גולדברג ידלר לאירוסיה הבת הנכדה משפחת זילברליכט להולדת הבת
גני הדר-עמישב: משפחת שינקולבסקי לאירוסיה הבת משפחות מונק – וייס להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

